

UPORABNIKI SPLOŠNO- IZOBRAŽEVALNIH KNJIŽNIC NA GORENJSKEM

Jože Urbanija, Višja šola za socialne delavce,
Ljubljana

UDK 027.022(497.12-16)

Urbanija, Jože: Uporabniki splošnoizobraževalnih knjižnic na Gorenjskem. Knjižnica, Ljubljana, 33(1989), št. 3/4, str. 129-142

V referatu so podane glavne ugotovitve raziskave "Analiza knjižnične dejavnosti kot bistvenega elementa informacijskega sistema za znanstveno, izobraževalno in kulturno dejavnost ter predlog njene modernizacije". Raziskava je bila narejena v občinah Kranj, Radovljica, Tržič in Škofja Loka v letih 1986 - 1989.

Ugotovljen je skokovit padec števila uporabnikov v starostni skupini 21 - 30 let. Po poklicni strukturi je populacija, ki prihaja v splošnoizobraževalne knjižnice, zelo heterogena. Praktično so zastopani vsi poklici, ki se pojavljajo v regiji. Največ uporabnikov prihaja v knjižnico zaradi kulturnega razvedrila, na drugem mestu so tisti, ki prihajajo zaradi študija, najmanj pa jih prihaja zaradi izpopolnjevanja na delovnem mestu. Približno polovica uporabnikov SIK vedno dobi iskano gradivo. Večji del uporabnikov je zadovoljnih z leposlovno literaturo, manj pa s strokovno literaturo in periodiko. Pri iskanju in izboru literature so uporabniki močno odvisni od pomoči knjižničarjev. Katalogom uporabniki niso naklonjeni. Odnos delavcev knjižnice do uporabnikov so anketirani večinoma ocenili pozitivno.

Urbanija, Jože: Users in public libraries of Gorenjska region, Knjižnica, Ljubljana, 33(1989), no. 3/4, p. 129-142

The results of the research on public libraries of Gorenjska and their services have been represented in this paper. The research was conducted in the period 1986 - 1989 in the communities of Kranj, Radovljica, Tržič and Škofja Loka.

The research ascertained a sudden fall of the number of users in the age period of 21 to 30 years. The professional structure of public libraries' users is heterogeneous. The majority of users need the library for pastime, some of them use it for study, and the least of them use it for permanent education. About 50 percent of the users always get demanded materials. Most of them are satisfied with belletristics, which is not the case with professional literature and periodicals. The users often need help from librarians and they don't like the catalogues. They mostly consider librarians' relations to themselves as positive and friendly.

1. Uvod

Splošnoizobraževalne knjižnice občin Kranj, Radovljica, Tržič in Škofja Loka so v letih 1986 - 1989 ob sodelovanju avtorja realizirale raziskovalni projekt "Analiza knjižnične dejavnosti kot bistvenega elementa informacijskega sistema za znanstveno, izobraževalno in kulturno dejavnost ter predlog njene modernizacije". Cilj raziskave je bil oblikovati predlog reorganizacijskih ukrepov v knjižničnem sistemu v skladu z zahtevami zakona, standardov in normativov ter potreb uporabnikov.

Koncept raziskovalnega projekta je vključeval celotno gorenjsko regijo. Analizirali in ovrednotili naj bi vse tri knjižnične sisteme: splošnoizobraževalne, šolske in specialne knjižnice. Doslej so bile narejene raziskave za občino Kranj (1987), Radovljico (1987), Tržič (1988) in Škofjo Loko (1989). Knjižnično dejavnost smo analizirali z dveh vidikov: glede na standarde in normative ter glede na uporabnike. Anketirali smo 3770 uporabnikov v splošnoizo-

braževalnih in šolskih knjižnicah. Poleg splošnih podatkov (starost, izobrazba, poklici) smo od anketiranih dobili še naslednje podatke:

- oddaljenost od knjižnice,
- vzrok za prihajanje v knjižnico,
- izposoja,
- ustreznost bibliotečnega fonda,
- iskanje bibliotečnega gradiva,
- mnenje o zaposlenih v knjižnici,
- ustreznost lokacije, prostorov, razporeditve, označenosti in opreme v knjižnicah,
- mnenje in predloge za boljše poslovanje.

V tem prikazu so podani samo rezultati raziskave uporabnikov v splošnoizobraževalnih knjižnicah.

2. Starostna struktura

V treh od štirih obravnavanih občin (izjema je SIK v Radovljici) smo ugotovili skokovit padec števila uporabnikov po 20. oziroma 25. letu starosti.

Tabela št. 1: Padec števila uporabnikov po 20. letu starosti v SIK Kranj, Trzič in Škofja Loka

SIK - Kranj

do 15 let	-	14,5%
16 do 25 let	-	57,7%
26 do 35 let	-	11,4%
36 do 45 let	-	5,7%
46 do 60 let	-	5,7%
nad 60 let	-	5,0%

SIK - Radovljica

do 20 let	-	12,6%
21 do 30 let	-	21,8%
31 do 40 let	-	24,7%
41 do 50 let	-	13,7%
51 do 60 let	-	5,7%
nad 61 let	-	21,5%

SIK - Tržič

16 do 20 let	-	39,8%
21 do 25 let	-	11,7%
26 do 30 let	-	7,6%
31 do 35 let	-	9,9%
36 do 40 let	-	8,8%
41 do 45 let	-	4,7%
46 do 50 let	-	4,1%
51 do 55 let	-	1,7%
56 do 60 let	-	3,5%
nad 61 let	-	8,2%

SIK - Škofja Loka

do 20 let	-	53,5%
21 do 25 let	-	14,8%
26 do 30 let	-	6,5%
31 do 35 let	-	6,7%
36 do 40 let	-	6,1%
41 do 50 let	-	4,9%
51 do 60 let	-	2,5%
nad 60 let	-	4,0%

Drastično zmanjšanje števila dejanskih uporabnikov, ki smo ga ugotovili z anketiranjem in se verjetno razlikuje od formalno vodene evidence vpisanih članov knjižnice, bi pravzaprav moralo biti razlog ne samo za zaskrbljenost, ampak še za kaj drugega.

Število uporabnikov je po 30. letu stabilnejše in večinoma doseže dobrih 6%.

Domnevati smemo, da je vzrokov za ta pojav več: končanje šole, zaposlitev, prizadevanje za ekonomsko osamosvojitvev, ustanavljanje družine. Vse to je res, vendar pa je tako za osebnostni kakor za poklicni razvoj potrebno vedno novo in novo znanje. Smo na pragu (ali bolje že čez prag) informacijske dobe, ko je v razvitem svetu za razvoj in kariero potrebno znanje; pri nas pa kot da se to da doseči kako drugače ali pa je morda to hotenje po osebnostnem in poklicnem razvoju manj izrazito kot drugod po svetu. Na nek način je odraz tega tudi prenehanje iskanja novega znanja v knjižnicah kot pristojnih ustanovah za posredovanje znanja in informacij. Ker pri tem ne gre za pojav, ki ga moremo kot osamljenega ugotoviti le v nekaterih območjih, ampak bolj za "klimo", za miselnost, ga knjižničarska dejavnost ne more sama odpraviti ali spremeniti, četudi

lahko veliko doseže z jasno določenimi cilji in ustrezno strategijo.

3. Izobrazba

Ugotovitve o izobrazbi anketiranih, torej dejanskih uporabnikov se med občinami razlikujejo zlasti v skupini uporabnikov s srednješolsko in osnovnošolsko izobrazbo. Sorazmerno visok odstotek uporabnikov s samo osnovnošolsko izobrazbo je posledica tudi izrazitega upada števila uporabnikov takoj ali pa kmalu po končani srednji šoli. S pridobitvijo večjega števila uporabnikov iz starostnih kategorij 20 - 30 let bi se spremenila tudi izobrazbena struktura uporabnikov knjižničnih uslug v skupinah srednje in osnovno izobraženih.

Tabela št. 2: Izobrazbena struktura uporabnikov gorenjskih splošnoizobraževalnih knjižnic

	Kranj	Radovljica	Tržič	Škofja Loka
Osn. šola	16,5%	6,0%	45%	46,6%
Pokl. šola	6,7%	16,1%	9%	9,2%
Sred. šola	51,8%	46,0%	29%	27,8%
Višja šola	12,4%	10,9%	10%	7,4%
Vis. šola	11,4%	13,8%	5%	8,3%

4. Uporabniki po poklicih

Podobno kakor izobrazbena struktura obiskovalcev splošnoizobraževalnih knjižnic obsega vse sloje občanov, je tudi poklicna zastopanost uporabnikov zelo raznolika. Na osnovi rezultatov ankete smemo sklepati, da so splošnoizobraževalne knjižnice splošne tudi glede poklicne strukture svojih uporabnikov. V tabeli št. 3 je za ilustracijo prikazano 10 številčno najmočnejših skupin uporabnikov v SIK Škofja Loka.

Tabela št. 3: Poklicna struktura uporabnikov v SIK Škofja Loka

1. Študent	11,60
2. Dijak	9,97

3. Upokojenec	4,04
4. Elektrotehnik	3,77
Učenec	3,77
5. Delavec	3,50
Strojni tehnik	3,50
6. Ekonomist	1,89
Ekonomski tehnik	1,89
Profesor	1,89
7. Gimnazijski maturant	1,62
Učitelj	1,62
8. Dipl. ekonomist	1,35
Predm. učitelj	1,35
Vzgojitelj	1,35
9. Organizator dela	1,08
10. Brez odgovora	19,95

5. Oddaljenost

Velika večina (nad 80%, v Kranju 70%) uporabnikov je oddaljena od knjižnice do 5 kilometrov. Sklepati smemo, da se uporabniki pretežno "držijo" knjižnic v svojem kraju. Ta ugotovitev potrjuje smotrnost gradnje oziroma odpiranja novih izposojevališč v stanovanjskih naseljih, ki so bila zgrajena v zadnjih letih.

6. Pogostost obiska

Uporabniki gorenjskih knjižnic prihajajo v knjižnico vsaj enkrat na mesec ali pa v knjižnico skorajda ne hodijo. Pogostost obiska je razumljivo močno pogojena z izposojevalnim rokom. Kar dobra petina pa je uporabnikov, ki prihajajo v knjižnico vsak teden. Trditi smemo, da imajo ti obiskovalci trdne bralne navade, da so na nek način "zasvojeni" s knjigo.

Tabela št. 4: Pogostost obiska v gorenjskih splošnoizobraževalnih knjižnicah (%)

	Kranj	Radovljica	Tržič	Škofja Loka
1x tedensko	27,2	18	20	27,7
2x mesečno	42,3	48	36	45,9
1x mesečno	18,9	24	35	20,6
1x na 2 mes.	6,9	6	6	3,4
3x letno	2,2	0	1	0,7
2x letno	0,3	0	0	0,2
1x letno	0,5	0	0	0,2

6. Razlog za obiskovanje knjižnice

Večina uporabnikov prihaja v knjižnico zaradi kulturnega razvedrila (nad 80%). Sledijo jim tisti, ki prihajajo zaradi študija. Najmanj jih prihaja zaradi izpopolnjevanja na delovnem mestu. Ob razmeroma precej močno industrijsko razviti gorenjski regiji nekoliko preseneča dokaj nizek odstotek občanov, ki uporabljajo knjižnico zaradi prej omenjenega razloga, iz česar pa ne smemo sklepati na majhen odstotek občanov, ki si prizadevajo za napredovanje na boljša delovna mesta. Domnevamo, da ti občani dobijo literaturo kje drugje. Organizirane oblike izobraževanja večinoma zagotavljajo tudi osnovno literaturo. Morda pa so prav te oblike in povezovanje z organizacijami, ki se ukvarjajo s takšnimi oblikami izobraževanja, za knjižnico priložnost nudenja bolj sodobnih informacijsko izobraževalnih uslug prodornejšim občanom ter s tem še bolj aktivnega vraščanja v svoje okolje. Visok odstotek uporabnikov, ki prihajajo v knjižnico zaradi kulturnega razvedrila, dokazuje, da knjižnica pretežno vzpodbuja in goji bralno kulturo. To je nedvomno tudi njen osnovni namen in naloga, vendar si bo morala zaradi zahtev časa ob nezanemarnanju te osnovne naloge prizadevati tudi za posredovanje že oblikovanih in selekcioniranih informacij.

Tabela št. 5: Razlog za obiskovanje knjižnic (%)

	Kranj	Radovljica	Tržič	Škofja Loka
1. Zaradi kult. razvedrila	64,0	93	79	86,4
2. Zaradi študija	53,5	7	31	37,4
3. Zaradi izpopolnjevanja na del. mestu	11,2	0	4	6,3
4. Zaradi drugih razlogov	9,8	0	5	9,0

(Skupni seštevki presegajo 100%, ker so anketirani obkrožali po več odgovorov; vsak obkroženi odgovor pa je v svoji kategoriji upoštevan samostojno.)

7. Izposoja knjižničnega gradiva

Uspešnost oziroma neuspešnost izposoje je nedvomno ena

najbolj občutljivih točk vsake knjižnice. To je končni rezultat, v katerem se odraža organiziranost vseh ostalih služb od nabave, obdelave in shranjevanja bibliotečnega gradiva pa vse do - in to še zlasti - spretnosti, komunikativnosti in strokovnosti knjižničnih delavcev. Zato smo v raziskavi skušali posvetiti tej problematiki kar največ pozornosti. Osnovni pokazatelj uspešnosti izposoje, do katerega smo prišli preko anketnega vprašanja, ali je uporabnik dobil željeno gradivo vedno, včasih, nikoli, smo poglobili z ugotavljanjem vzrokov, zakaj gradiva ni dobil ter z ugotavljanjem uporabnikovih reakcij ob neuspešni izposoji.

Iz tabele št. 6 je razvidno, da približno polovica uporabnikov gorenjskih knjižnic vedno dobi iskano gradivo, za spoznanje manjši je odstotek tistih, ki gradivo dobijo "včasih", skoraj zanemarljivo pa je število bralcev, ki gradiva nikoli niso dobili. Trend poslovnega razvoja knjižnice mora biti usmerjen v naraščanje alineeje "vedno", vendar pa je za to potrebno izdelati ustrezen instrumentarij oziroma ob računalniško podprti izposoji upoštevati pri programu kontinuirano spremljanje nezadovoljnih uporabnikov. Posredni pokazatelj je lahko tudi naraščanje ali padanje rezervacij za knjige.

Približno 40% bralcev, ki so odšli iz knjižnice praznih rok, navaja, da je bila knjiga izposojena, 23% pa da knjižnica knjige nima, dobrih 5% knjig ni dobilo, ker jih knjižnica ne izposoja.

Večina nepostreženih uporabnikov odhaja brez literature, ker je bila "knjiga izposojena". V sedanji situaciji (pa tudi v kakšni drugačni ne!) si nobena knjižnica ne more privoščiti nakupa tolikšnega števila najbolj iskane literature, da bi lahko ustregla vsem uporabnikom ali vsaj občutno večjemu številu kot doslej. Realna rešitev je le v krajšem roku izposoje. Tega se poslužujejo tudi knjižnice na bolj bogatem zahodu. Takšna prilagodljivost ob uporabi današnje informacijske tehnologije ne bi smela biti problem. Pravočasno vračanje pa mora seveda biti ustrezno sankcionirano.

Uporabnik, ki knjige ne dobi v svoji knjižnici, si le-to kupi (18,1%), gre v drugo knjižnico (43,2%), izposodi si jo medknjižnično (2,1%), ali pa obupa in knjige sploh več ne išče (11,5%), vsak deseti (10,4%) si pomaga kako drugače: počaka, večkrat vpraša, vzame drugo knjigo, knjige dobi od znancev ali prijateljev, najde pa se tudi kdo, "ki vztraja toliko časa, da knjigo dobi". Avtomatizacija slovenskih knjižnic in povezava v enotni sistem bo sicer

omogočala zelo hitro ugotavljanje, kje iskana knjiga je in tudi izposojo - vendar le ob dobrih človeških odnosih med bralci in knjižničnimi delavci.

Tabela št. 6: Uporabnik je (ni) dobil želeno gradivo (%)

	Kranj	Radovljica	Tržič	Škofja Loka
Vedno	47,2	57	57,0	47,9
Včasih	49,7	42	40,5	50,1
Nikoli	0,5	0	0,5	1,1

Tabela št. 7: Vzrok za neuspešno izposojo (%)

	Kranj	Radovljica	Tržič	Škofja Loka
1. Knjiga je izposojena	36,7	50	34	37,8
2. Knjižnica knjige nima	19,1	43	11	17,5
3. Knjiga ni za izposojo	4,8	7	5	4,3
4. Knjiga je v tujem jeziku	2,4	0	0	1,1
5. Neodgovorjeno	52,2	0	60	50,1

Tabela št. 8: Reakcija uporabnika, če knjige ne dobi (%)

	Kranj	Radovljica	Tržič	Škofja Loka
1. Knjigo kupi	10,8	33,3	13	15,4
2. Gre v drugo knjižnico	53,4	42,4	34	43,2
3. Medknjižn. izposoja	0,0	3,0	4	1,3
4. Ne išče več	7,7	21,3	2	15,0
5. Drugo	11,2	0,0	12	18,4
6. Neodgovorjeno	16,9	0,0	32	17,2

8. Ustreznost knjižničnega gradiva

Kakor je za vsako podjetje bistvenega pomena ustreznost proizvodov za potrošnike, tako je tudi za knjižnico izho-

dišče njene nabavne politike ustrezno knjižnično gradivo.

Če podjetje ne prislunke pravočasno potrebam svojih potencialnih kupcev, bo v zdravem gospodarstvu prej ali slej moralo odstopiti svoje mesto bolj uspešnim. Bolj uspešen pa v tem primeru pomeni: imeti stalen stik z ljudmi, spremljati njihove potrebe, se jim dinamično in zlasti še pravočasno prilagajati; pomeni, ustreči potrošniku še preden postane nezadovoljen in si zato poišče drugo podjetje. Če imajo naše knjižnice trenutno v primerjavi s podjetjem, vrženim v tržno konkurenco in v bitko za preživetje, drugačen položaj, ker so institucije "posebnega družbenega pomena", pa jih trda tržna logika gotovo ne bo obšla. Zato je jasna in strokovno utemeljena predstava o ustreznosti knjižničnega sklada in s tem nabavne politike dejansko točka, kjer se odloča o uspešnem poslovanju knjižnice.

Anketna vprašanja smo specificirali tako, da so bralci posebej ocenili ustreznost leposlovne literature, strokovne literature in periodike.

Tabela št.9: Zadovoljstvo uporabnikov z leposlovno literaturo (%)

	Kranj	Radovljica	Tržič	Škofja Loka
Popolnoma	53,7	59,8	71,0	53,9
Deloma	34,6	30,5	25,0	39,6
Nezadovoljen	1,2	1,7	0,5	1,3
Brez odgov.	10,5	8,0	3,5	5,2

Tabela št. 10: Zadovoljstvo uporabnikov s strokovno literaturo (%)

	Kranj	Radovljica	Tržič	Škofja Loka
Popolnoma	33,9	30,5	38	31,6
Deloma	40,4	27,6	37	32,3
Nezadovoljen	5,9	3,5	2	6,7
Brez odgov.	19,8	38,4	23	19,3

Tabela št. 11: Zadovoljstvo z revijami in časopisi (%)

	Kranj	Radovljica	Tržič	Skofja Loka
Popolnoma	38,4	36,7	55	44,3
Deloma	23,9	20,3	18	19,7
Nezadovoljen	4,5	1,9	2	6,1
Brez odgov.	33,2	41,1	25	29,8

Iz tabel je razvidno, da zadovoljstvo uporabnikov močno upade pri strokovni literaturi in periodiki. Zadovoljstvo oziroma nezadovoljstvo uporabnikov je za knjižnico glavni usmerjevalec nabavne politike.

Moramo se sicer zavedati, da je nemogoče zadovoljiti vse uporabnike knjižnice. Vendar to nikakor ni zadosten razlog, da ne bi vedno znova iskali načinov, da se poveča število zadovoljnih bralcev. Gre za to, da knjižničarsko intuicijo o tem, kaj uporabniki želijo in pričakujejo, dopolnimo s kontinuiranim evidentiranjem uporabnikovih potreb. S tem dobi knjižnica jasno sliko tudi o nivoju zahtevnosti bralcev. S tem se marsikdaj ne bo mogla strinjati, saj je njen cilj tudi vzgajati in oblikovati bralno kulturo občanov. Zato mora z učinkovito propagando in popularizacijo dobre knjige tako vplivati na uporabnike, da si izbirajo kvalitetna čtiva. Glede strokovne literature je razumljivo, da splošnoizobraževalna knjižnica nikakor ne more pokriti vseh potreb uporabnikov, saj te segajo od najbolj splošnih in osnovnih do visoko specializiranih. Predlagamo, naj bi SIK glede strokovne literature nudile osnovno literaturo - zlasti leksikone in enciklopedije - za vsa področja znanosti. Za uporabnike, ki iščejo bolj specialno in zahtevnejšo literaturo, pa naj bi bile te knjižnice predvsem referalni centri in bi uporabnike usmerjale v ustrezne specialne knjižnice ter dokumentacijske centre.

Knjižnica mora upoštevati zahteve uporabnikov, hkrati pa s svojo pedagoško dejavnostjo tudi scoblikovati te zahteve ter tako dvigati bralno kulturo. Tudi pri branju drži načelo "GIGO" znano na področju računalništva (garbage in garbage out - smeti noter smeti ven!).

9. Iskanje knjižničnega gradiva

Ze znano ugotovitev, da uporabniki ne marajo katalogov in da se najraje obračajo kar naravnost na knjižničarje, popolnoma potrjujejo tudi rezultati raziskave v gorenjskih

knjižnicah. Kljub temu, da je večina gradiva v prostem pristopu, se ga na primer poslužuje v tržiški knjižnici le 20% uporabnikov, medtem ko katalogov skoraj ne uporabljajo (3%). To z ene strani močno bremeni knjižničarje, z druge strani pa ustvarja zelo živahno komuniciranje. Veliko uporabnikov navaja, da se obrača na knjižničarja zato, ker je tako lažje in udobneje priti do literature, kot če si jo iščejo sami. Knjižničarji so uporabnike marsikje nekako razvadili. Zato bi bilo koristno, da jih postopno zopet navajajo na bolj samostojno iskanje tako literature v prostem pristopu kot tudi po katalogih ali terminalih, kjer jih že imajo. Korist bi bila obojestranska: uporabnik bi dobil globlji in širši vpogled v knjižno bogastvo knjižnice, knjižničarji pa več časa za strokovno delo, za uvajanje novih oblik dela z uporabnikom, za prehod na računalniško podprt knjižnični sistem.

Tabela št. 12: Iskanje knjižničnega gradiva (%)

	Kranj	Radovljica	Tržič	Škofja Loka
Sam v prostem pristopu	38,0	47,1	20	49,2
Po katalogu	26,0	2,8	3	3,4
S pomočjo knjižničarja	61,1	47,8	87	71,2
Drugače	1,7	0	0	1,8
Brez odgov.	5,2	2,3	0	4,3

Tabela št. 13: Razlogi uporabnikov za iskanje knjižničarjeve pomoči (%)

	Kranj	Radovljica	Tržič	Škofja Loka
Tako je lažje, udobneje	27,5	43,1	50	31,1
Ne vem avtorja, naslova	27,9	16,6	23	32,0
Iščem delo z določenega področja	36,1	18,9	17	30,0
Iščem določeno informacijo	23,6	6,9	13	15,7
Brez odgov.	16,0	21,8	0	12,8

10. Knjižnični delavci in uporabniki

V raziskavi smo ugotavljali ustreznost knjižničnih delavcev z vidika uporabnikov. Anketirani so odgovarjali na anketno vprašanje "Kako reagirajo knjižničarji na vaše zahteve" in na vprašanje "Kaj pogrešate pri delu knjižničarjev z vami". Uporabniki večino pozitivno (pohvalno) ocenjujejo knjižnične delavce, kritičnih (negativnih) ocen je zelo malo. Najbolj pogosta so naslednja mnenja:

- prijazno, zelo prijazno, izredno prijazno
- ustrezljivo, pomagajo pri izbiri
- dobro, v redu, zelo dobro, lepo, zavzeto
- pomagajo...
- ugodijo mi, poskušajo ugoditi mojim zahtevam
- poiščejo ustrezno gradivo
- v glavnem so prijazni, so pa izjeme
- ko sem bila mlajša, mi nekaterih knjig niso hotele dati, češ da zame niso primerne
- različno
- nekateri prijazno, malo tudi osorno
- včasih so nerazpoloženi
- največkrat rečejo: je izposojeno
- da opozorijo na novost s področja, za katero se zanimam

11. Za konec

Knjižničarstvo je dejavnost, ki je včasih bolj včasih manj uspešno spremljala razvoj človeške civilizacije že od njenih začetkov. Bistvo te dejavnosti je zbiranje, ohranjanje in posredovanje človekovega znanja. Te temeljne naloge se v zgodovini niso spreminjale. Spreminjali so se le poudarki oziroma stopnja pomembnosti posameznih nalog. Tako je bilo v preteklosti v ospredju zbiranje in ohranjanje pisanih gradiv, danes pa se vse bolj poudarja posredovanje informacij. Seveda pa ne moremo izključevati nobene od prej navedenih nalog, ki so na nek način že kar organsko med seboj povezane. Težišče pomena knjižničarske dejavnosti se je torej v zadnjem času ob silovitem naraščanju literature vseh vrst ter potreb po tej literaturi preneslo na področje vedno hitrejšega in relevantnejšega posredovanja uporabnikom tako same literature kot tudi čisto določenih informacij. Knjižnice, ki niso sledile ali ne sledijo tem trendom in zahtevam časa, zaostajajo. Pomemben del njihove dejavnosti - posredovanje informacij - pa prevzemajo različni informacijski in dokumentacijski centri, ki se navadno specializirajo za posamezna področja. Knjižnica, ki se ne bo prilagodila potrebam svojih

uporabnikov, bo nujno začela izginjati za obzorjem družbe-
nega in kulturnega dogajanja; njeno v knjižnih skladiščih
nakopičeno znanje pa bo na polju osebnega in družbenega
napredka vedno bolj postajalo le še mrtvi kapital.